

כמה צבעים יהיו לחמוריו של המשיח?

בשבת תשע"ב נכנס אחד למרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א ואמר לו, שהואיל והוא המשיח, הוא מבקש ממנו בקשה קטנה - שיודיע על כך ברבים שהוא המשיח, כי אנשים ישמעו לו, משיח"כ אותו עצמו אינם מכירים. שאלו מרן שליט"א האם יש לו כבר חמור, ואמר כן. שאלו באיזה צבע הוא, והשיב: בצבע לבן. אמר לו מרן שליט"א: "צריך שיהיה החמור עם מאה צבעים. אחרי שתקנה חמור בעל מאה צבעים תבוא אלי..."

עצה לבריאים בלבד...

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל סיפר, כי בחור פלוגי בא אליו פעם בטענה רבתי אודות מרן הסטייפלער זצוק"ל: "אינני יכול להירדם כלילות", סיפר הבחור, "ומרן הסטייפלער יעץ לי לשתות כוס יין לפני השינה. אני שותה הרבה יין ועם כל זאת אינני נרדם! העצות שלו לא שוות!" - כעס הבחור...

הגר"מ זצ"ל שלח אותו לראש הישיבה מרן הגרא"ל שליט"א בתקוה ש"הוא כבר יסתדר איתו", כלשונו, ואף ביקש שישבו לספר לו מה ראש הישיבה אמר לו. הבחור שב וסיפר, כי כבר אמר לו: "העצה של מרן הסטייפלער כן טובה, אבל זו עצה לבריאים...". כנראה גם במקרה הנוכחי מרן ראש הישיבה אמר זאת בחן בנוסח מיוחד ובשלווה, עד שחמתו של הבחור שככה והוא הבין כי העצות של מרן הסטייפלער כן נכונות. (מאחורי הפרגוד).

המשך 'מאמר ודעת' מעמ' 3

התחיל לצמצם מפעם לפעם את ארוחותיו עד שהיה כמעט רעב ללחם. כעבור ימים מספר שלא הועילה בעתו זו, החל לחפש עצות אחרות. הלך לכפר הסמוך אצל קוסם ומכשף שברוח פיו ממת נפש כל חי, נתן לו סכום כסף נכבד שימצא דרך להמית את חתנו. כשנודע הדבר לחתן, התקף ומדע עזב את העיר, חזר אל הישיבה בה למד בבתורתו, ויספר לרבו את כל אשר קרהו. בהיוודע לעשיר כי חתנו עזב את העיר, חשש שמא תשאר בתו עגונה, חקר להיכן הלך, ובא אחריו לפגישה בו הוא נמצא. נישג לרבו ויאמר לו: ראו גידולים שגידלתם, לקחתי את חתני לביתי, נתתי לו את בתי, הבטחתי לו מזונתו על שולחני... והוא ברח ועזב את בתי לגמדה ואומללה... ושאל הרב: מדוע זה בחודשים האחרונים התחלת להרעיע עד כדי פת לחם? ויחנן החותן: ירדתי מנסכי, עני ואביון אנכי, ומוכרח אני לקמץ בצרכי הבית, גם אני וביתי חוסרנו כפרנו מטובה ולעתים עיננו כצום נאפסנו... החזיר הרב וחיך קל על שפתיו: אם מצרך כ"כ ירוד, מהיכן מצאת כסף רב לתת לקוסם הכפרי שיקלל את חתנך?...

תנה - סיים המגיד - מובן הכתוב "לא יבוא עמוני..." לא דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, אבל שמה ינסו עמוני מואב להעמיד פניה כשרות ויאמרו כי גם להם חסר לחם ובלם ושנת בצורת היתה, ולא היה בידם פירות לפורטת לקנות לחם לפי טהף, לכן הוסיף הכתוב: "ואשר שרע עליך את בלעם..." לקללך" בשביל בלעם הקוסם היה להם כסף רב, ורק לקדם את פניהם חם הכסף?...

הוא הסיק המגיד מדובנא ואמר אמשיך עוד מעט את חוט משלי: בת העשיר נתגרשה מבעלה, והוא נשאר יושב באהלה של תורה, במשך מספר שנים מילא כרסו בתלמוד ופוסקים ונתפרסם כאחד מגדולי התורה וההוראה, שמו הגיע גם לאוזני אחד הגבירים, שישב בעיר גדולה של חכמים וסופרים וגם לו היתה בת יחידה, חכמנית ויראת ה', הוא בא בדברים עם ראש הישיבה, ועל פי עצתו הסכים לקחת לו את בת הגביר לאשה, הוא עבר לזור בבית חותנו, וכל נכבדי העיר הגדולה הזאת, חכמיה ועסקניה, כיבדוהו מתוך אהבה רבה, ביתנים נפטרו רב העיר, ופרנסי הקהילה החליטו פה אחד למנות אותו לרב ואב בית דין, הוא הסכים לקבל עליו כל משרת הרבנות אבל שלא על מנת לקבל פרס, עברו שנים ולרב נולד בן זכר, השמחה בבית הרב היתה שלמה. אנשי העיר, ברצותם להביע את רגשי שמחתם לרובם האהוב, הגישו לו מנחה ביום ברית המילה כתב רבנות לילד הרב הנימול, ובו היה כתוב כדברים האלה:

לאחר אריכות ימינו ושנותיו של הרב, אם בנו זה יהיה ראוי למלא מקום אב בתורה וחכמה ויראת שמים, אם הם במטחים מעכשיו להושיבו על כסא הרבנות בעיר זו. הרב אבי הילד, אחר חשקא, כתב הרבנות, פנה לפרנסי הקהילה ואמר להם שחנין על פניו: אם בני זה יהיה ראוי למלא מקום אביו, הלא מן הדיון תהיו מחוייבים להושיבו על כסא הרבנות במקום אביו, ששירת את עדתו בלי קבלת כל שכר ופרס. אם להראותני את השתתפותכם בשמחתי עליכם לשנות את הנוסח ולכתוב, כי גם אם לא יהיה גדול כל כך בתורה וחכמה כמוני, גם אז תמנו אותו בתור רב בעירכם...

ועתה הלא תתורץ גם קושיותי הראשונה, סיים המגיד מדובנא את דבריו אם היינו אנוחנו כאברהם אבינו, מוסרים את עצמנו על קדושת ה' כמותו, עושים צדקה וחסד כמוהו, כי אז הן לא היינו מקבשים רחמים, ובדיון היה שיענונו כמו שענה לאברהם אבינו, אבל דווקא משום שאין אנו אוזחים מעשי אבותינו בידינו, אנו מבקשים רחמים לזכור לנו, את זכותו של אברהם אבינו שצדק את ה' במסירתו נפש ושלל על מנת לקבל פרס, ולענות גם לנו כמותו של... (ואצרות התורה).

הרב שאול הלל כולל 'שערי דעת'

סיום תקופת הראשונים

תקופת הראשונים נחתמה באופן סופי בזמן גירוש היהודים מספרד. מכל יהדות ספרד המפוארת נותרו שיידי יהודים אנוסים שהיו מפוזרים בכל מרחבי המדינה, נערך אחריהם מצוד אכזרי ומשנתפסו הועלו על המוקד לא לפני שעונו בעיניו שאול כדי לחלץ מפיהם את שמות חבריהם המקיימים מצוות בסתר. אין ספק שיהודים קדושים אלו, למרות שעברו על מצות התורה המחייבת למסור את הנפש כדי שלא לעבור על איסור עבודה זרה, ועברו עוד איסורים רבים באורח חייהם כנוצרים כלפי חוץ, לבסוף קדשו שם שמיים במותם בלכתם לא המוקד בגאון כשזעקת שמע ישראל על שפתם.

אך לא פחות מהם, ואף יותר, קדשו שם שמיים אותם יהודים שבו מלכתחילה להצעה המאוסה של הכמרים, השליכו אחר גוים את פיתוי העושר והרווחה הצפויים להם אם רק יעזבו את דת אבותם. בדעתם שלהם לא עלתה כלל מחשבת פיגולים לבגוד באלוהיהם והם יצאו לנדוד בארץ לא זרועה. רבים מהם נפלו חללים מפניו הדרך ביבשה ובים, ורבים מהם נמכרו לעבדים ע"י שודדים שארבו לגולים הדוויים על כל שעל בין אותם שלא נכנעו נמנה רבי אפרים קארו. הוא נטל את מקל הגדוים יחד עם בנו יוסף הקטן לתור מנוח לכף רגלו. מי האמין אז שתהיה תקומה מתוך חורבן נוראי שכזה, כשקהילות עתיקות שישבו על מקומן מאות בשנים התפרקו ביום בהיר כשכתי המדרש במ הרביצו תורה כל רבותיו הראשונים שבספרד הפכו לע"י חרבות במקרה הטוב או לבתי טומאה במקרה הרע, כשכל מוסדות העולם הזדעזעו ועמל דורות נראה היה ככלה בעשן, וסואה רוחנית וגשמית איומה שניתכה בחסף על חצי מעם ישראל. ומי האמין אז שבין אלפי המגורשים נמצאת התשובה. שילד קטן אחד שנראה כמו כולם, עלה נידף ברוח, עקור ממקומו, מקהילתו מעירו, בסך הכל ילד קטן אחד. אבל אותו ילד קטן עתיד לקומם דור חדש מתוך החורבן, הוא יאסוף את כל תורתם של רבותיו הראשונים ויעשה מהם חטיבה אחת, אותה תורה שהכמרים בספרד כל כך השתוקקו לעקור מן השורש, הוא זה שלא יתן לה להשכח. ילד קטן אחד שאיר את העולם כולו בתורתו. ילד קטן אחד שיבוא יום והעולם כולו יזדעזע לשימעו ומאות שנים אחריו יהיו בדבריו וילכו לאור פסיקותיו. אותו ילד קטן כולנו יודעים היום - הוא רבינו יוסף קארו, מרן הבית יוסף - בעל ה'שולחן ערוך'.

סיימונו בכך את השתלשלות תקופת הראשונים, ואם באמת נשכיל לדעת ולהבין שאם רבינו הבית יוסף, שללא ספק היו לו תנותי פתיחה לחיים שלווים גרועים מאיתנו לאין שיעור, הצליח מתוך החורבן לערוך את תורתם של רבותיו הראשונים, ולמרות סיום התקופה באופן כל כך טראגי הצליח הבית יוסף ליצור גשר ומעבר בין התקופות ולהעביר את כל תורת רבותיו הראשונים אל הדורות הבאים ובכך לפתוח את תקופת האחרונים, הרי ודאי שכל אחד מאיתנו יכול לעפול ולעשות הרבה יותר ממה שיוצא חושב שיש בכוחו - והיה זה שכרינו.

תשיית לראשו עטרת פז

מערכת 'פניני דעת' שולחת בזאת ברכת יישר כח מרובה למע"כ האברך החשוב הרב שאול הלל שליט"א מחשובי לומדי כולל 'שערי דעת' על עריכת מדור 'ארזי הלבנון' שנכתב בכשרון רב תוך העמקה בקורות הדורות בתקופת הראשונים, אוצר ידע למיבני מדע בטוב טעם ודעת ישלם ה' פעלו ותהי משכורתו שלימתו מעם ה' ותברך למילוי משאלות ליבו לטובה, יזכה ויפוצו מעיינותיו ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

לקבלת הגליון במייל: 7676400@gmail.com

המערכת: "שערי דעת" רח' המגינים 32 ת.ד. 1778 טבריה טלפקס. 077-4102298 דוא"ל: Shaare.daat@gmail.com ניתן להיות שותפים באמצעות "נדרים פלוס" שערי דעת - טבריה

פניני דעת

גליון לעמלי התורה ונשיאי גולה בעיה"ק טבריה ת"ו

גליון מס' 99

פרשת 'כי תצא' ט' אלול ה'תשפ"ט

השבוע בגליון:

דרך ארץ

- 1 דעת ומחשבה - עמ' 1 לא יעזרו התירוצים והעמדות פנים מאמר ודעת - עמ' 2 האם המפתח לעולם הבא נמצא עליו? הווא עובדא - עמ' 3 עצור! אתה חשוד... רעיונות ודעת - עמ' 4 כמה צבעים יהיו לחמוריו של המשיח? / עצה לבריאים בלבד... מבט לאלול - עמ' 5 סיום תקופת הראשונים ארזי הלבנון - עמ' 6

קו השיעורים של 'שערי דעת' 074-740-32-90 ללמוד. להחכים. לדעת.

99

ואם באמת תקיים "כי תצא מלחמה על אויבך" ולכשתכיר מי הם אויבך האמיתיים, לא אלו המסתובבים בחוץ ומחפשים רעתך, אלא אותו אויב פנימי ונסתר היושב בין מפתחי הלב ומנסה להטותך שמאלה אל דרך אשר לא טובה, אם תחליט החלטה אמיצה, החלטה נחושה ונוקשה כי לא עוד, אינני מוכן להמשיך בדרך בה צעדתי, אני חייב להשתנות, אני חייב לנצל את התקופה הנפלאה הזאת שכל כך הרבה סייעתא דשמיא נשפכת מלמעלה רק לקחת ולקחת, רק לשאוב עוד מן הטוב ולעלות למעלה, אזי, "ונתנו ה' אלוךך בידך". מובטח אתה כי יהיה הוא בידך ואתה תמשול בו ולא הוא ימשול בך, ואלוודי שבאותה נקודה שקיבלת על עצמך מובטח הגך לחול הצלחה. ולא רק זה אלא גם "ושבית שביו" הקב"ה יאפשר לך לכבוש עוד שטחים מאחוזתו של היצר הרע ויתן לך עוד חיילים בשבי יצר הטוב בבחינת שרם מצוה - מצוה.

אך תנאי ראשון להטבת הדרך הוא הקדמת ה"דרך ארץ", אדם המעוניין להיכנס להילחם ולנצח על יצרו הרע, צריך לדעת כי ראשית עליו לחזק ולבסס אצל עצמו את הליכותיו והנהגותיו. "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים...", ואשר שרע עליך את בלעם" וגו' - נאמר בפרשה - בפסוק זה לימדונו רבותינו נמצא אחד המפתחות להנהגת האדם ולהאדרת חשיבות התנהגותו, כיון שבתביעה כלפי המואבים אנו מוצאים לכאורה שני ניגודים, מצד אחד - חסרון מועט בדרך ארץ המתבטא בכך שלא קידמו את בני" בלחם ומים, אך לא יותר מכך, ומן הצד השני תביעה נוראה - ואשר שרע עליך את בלעם... לקללך. שפירושו השמדת האומה לחלוטין, וכיצד מתיישבות שתי התביעות יחד, והלא בכלל ארץ מנה? ובאיור לדת רבותינו שטו, וכאן השרוש: דווקא משום חסרון הדרך ארץ שלא קידמו במים ולחם להחיותם נדרדו עד כדי כך שהגיעו למדרגה של רצון ותכנית להורגם, אילו הן הדרגות וזוהי דרך הנפילה, אם יודעים לחזק את השרוש אזי מובטחת הצלחה, אך אם השרוש מזולזל ומזוהן - התוצאה היא נוראה. ונסיים במעשה שסיפר בהקשר לזה הרב ניימן זצ"ל: פעם אחת שלח הג"ר ארזלמן מלצר זצ"ל קבוצת בחורים מבחירי ישיבת "עץ חיים" אל הסבא מסלבודקה כדי שישמע להם דבר מוסר, ויתנה על קנקנם. שהו הבחורים אצל הסבא מסלבודקה במשך כמה שעות, ואחר כך חיווה הסבא את דעתו לפני הג"ר איסר זלמן על כל אחד ואחד מהם, על אחד הבחורים שנודע אז כעילוי גדול אמר הסבא כי ממנו לא יצמח כלום, לפי שבהיותו אצלו ראה בו חוסר דרך ארץ...

99

מאמר ודעת על פרישת השבוע. מאת רב ביהמ"ד שליט"א

לא יעזרו התיורצים והעמדת פנים

"על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור עמואר אדם הנרים לקללך" (כג. ה)

יש לתמוה, אחר שעשו עמואר ובני חמור, ושכרו את בלעם לקלל את בני"ו ולהשימדם מן העולם, אין לן סיבה יותר גדולה לחקם מלבוא בקהל, מדוע אי"כ הקדימה התורה "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" שהוא דבר טפל לו? תשובה לדבר יש במעשה הנפלא דלהלן:

מעשה היתב עם המגיד מדובנא רבי יעקב קראנץ זצ"ל, שהוזמן לעיירה מסוימת לדרוש ביום שבת קודש, והנה נשכב בדרך שבת לעיירה ההיא, מקום שלא הכירוהו, סר לאכסניה ושמע את הבריות מספרים: אתמול לפנות ערב בא לכאן המגיד מדובנא ומחר בשבת ידרוש מדרשותיו הנפלאות... הבין רבי יעקב כי בא לכאן מגיד אחד והתחזה בתור המגיד מדובנא, שתק ולא אמר כלום. למחרת ביום השבת התאסף קהל רב לשמוע דרשתו, אך גם שם, הן הבאים ונדחק בין הקהל הרב.

והנה עלה המגיד המחופש לבימה, התעטף בטלית והחל לדרוש בפה מפיק מרגליות, משלים ומעשים נאים. הדרשה כולה היתה של המגיד מדובנא האמיתי, והדרשן ודרשה פעם מפי ואומרה, שינו אותה לעצמו עד שהיתה כגורה בפיו, ועתה הופיע ודרשה ברכים. ישב רבי יעקב האזין ושתק. לפתע החל להוסיף גוף משלו, רעיונות זרים ודעות כוזבות, שלא ראויים לאומרים ביחיד וכ"ש ברכים... לא יכל רבי יעקב להתאפק, עלה לבימה והכריז בקול: רבותי הריני מוצא את עצמי מחוייב להודיע ברכים כי דרשן זה אינו המגיד מדובנא!

מכונן המגיד המחופש ענה עזות וצווח: האורח הזה לשון רמיה בפיו, אני הוא המגיד מדובנא. ענה רבי יעקב ואמר לפני הקהל: בודאי שמעתם מה שרגילים לבאר את הכתוב (משלי כז) "הללך דו ולא פוץ" - כאשר אדם מהלל ולא יודע להלל, בהה פיו נכחו כי דו הוא. הלא ידעתם - כוחו של המגיד בדרשותיו ומשלו, לכו ואיעצכם, יפתחו לפני שנינו שני ספרים, איהו שהיו, ובאיהו מקום שהוא, ומי אמננו שיחליט, תוך כדי דיבור ובלי מחשבה תחילה, להקשות בדרך משל, קושיא לא מאמר א' וקושיא שניה על מאמר השני, ולהמשיך את המשל, ובהמשכו לתרץ את ב' הקושיאות, הוא המגיד האמיתי. ההצעה מצאה חן בעיני כולם. תיכף פתחו וספרים שהיו מונחים על הבימה - סידור וחומש. הסידור נפתח בפרשיות - "מי שנה לאברהם אבינו ברה המוריה הוא יעגנו", והחומש נפתח בפסוק - "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" וגו'. גבאי יצאו הכנסת פנו למגיד המחופש, והלה, כאילם לא יפתח פיו. הם פנו איפוא לרבי יעקב, והוא תוך כדי דיבור צמח ואמר:

אפנה במשל כפי: עשירי אחד ולו בת יחייה, עשה נהניע זמנה להנשא מצא לה בחור מצויין, לפני החתונה הפיו בדי משי וקטיפה בשביל מלבושי כבוד לחתן ולכלה, גם חייטים מומחים לתפירה הזמין לכיתו שיתפרו את הבגדים עבור חתנו ובתו. נכנס ראש החייטים ואמר לו כי צריך בדחיפות עוד מטר אחד של משי טהור לשמלת הכלה. אבי הכלה, שלח מיד את עבדו לקנות את החסר. וילך העבד אל החנות הגדולה אשר הציב רגלי לקנות שם רבות בשנים, קנה מטר משי שילם את מחירו והלך. לפני שחזר מן החנות פנה אליו המוכר ואמר לו: לראובני לא אוכל להשתתף בחתונה, תואיל בטובך למסור בשמי ברכת מזל טוב, ותשורה, ומדי דברו מסר לו שטר בן מאה זהובים. עמד לו עני אחד המחזר על הפתחים, וראה את כל הנעשה בחנות, ונכנס גם הוא וביקש מטר משי שילם את מחירה, וחיכה לקבל שטר של מאה זהובים. תמה המוכר ושאלהו: למה עומד אתה ומחכה? השיב העני בתמיהה: מדוע אין אדוני נותן לי כפי שנתת לקונה שקדמני, הלא גם אני קניתי כמותו ושלמתי כמותו? צחק המוכר ואמר לו: שנתת שבועלים וכי לחסר דעת חזבתך, שבעד עשרה זהובים אתן שטר של מאה זהובים, אלא הקונה הקודם עבדו של אשתו מעשירי העיר, הקונה ממני בעשרות ואלפי זהובים, עתה כשהגיע תנן דודים לבתו הרגשתי חובה לתת לו תשורה, אבל אתה, לא ידעתי ולא שמעתי למה, למה שאתן לך תשורה?

הנמשל - עיין המגיד מדובנא - הנה אנו מבקשים "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעגנו" לכאורה פלא, הלא אברהם אבינו בדין שיבוא על שכרו ויענהו ה' בעת צרה וצוקה, כי עשה למען ה' ומסר בנו לעקידה, הכניס נפשות רבות לאמונתו וכו', אבל מה לנו הדלים והרשעים להעיד ולבקש כמו שענה את אברהם יעגנו? אמתמה! אך נמשך את המשל - אמר המגיד: הגיע יום החתונה, הימים היו חורפיים, כל הנהרות קפאו, ואין להגיע לעיר מזורי הרוי החתן שישם נחתונה, היו מוכרחים לעבור הדרך אחד גדול ועמוק. אבל החתן יחד עם קרוביו נסעו בראשונה והצליחו לעבור את הדרך בלי מכשול. אולם הכלה ואמה, עם המשרתים, בגדי החתן והכלה, המתנות, וכל היניות המשכונות, מעשה המאפה והמרקחות נסעו לאחורנה. והנה קרא אסון, הקרח נשבר וכל הכבודה אשר לרגליהם ירדה במצולות הנהר, ורק לאחר מאומץ מרוב מצד איכרי הכפר הסמוך,

המשך 'מאמר ודעת' בעמ' 3

הווא עובדא סיפור לשולחן השבת

האם המפתח לעולם הבא נמצא עליך?

שלושה ידידים הגיעו לעיר ניו-יורק וחיפשו מקום מגורים סמוך למקום עבודתם. אך דירות טובות אינן, בלית הדין הם שכרו דירה קטנה בקומה השישית בבנין מגורים גדול. נחמה קטנה הייתה להם - בבניין הייתה מותקנת מעלית שדאגה להעלותם לקומה השישית בכלל יעיר בעיה. כששובם מהעבודה, ליל חמישי, לאחר שבוע עמוס ומייגע, חזרו החברים לביתם. גופם זקוק היה למעט מנוחה כדי לחלץ את עצמותיהם העייפות. כשהתקרבו אל המעלית חשכו עיניהם - פתק קטן הכריז: "המעלית מושבתת עקב תקלה טכנית".

הם הביטו האחד בפני רעהו והחיוורון דיבר יותר מהמילים, לעלות ברגל שיטת קומות אין זה דבר פשוט...

ישבו השלושה וטיכסו צעה. אט אט התגששה החלטה - בעשרים קומות הראשונות יספר אחד מהם בדיחות וסיפורים מעששעים שיסוחו את דעתם מהמאמץ הגופני הקשה של העלייה. בעשרים הקומות הבאות ישורר אחד מהם שירים ופיוטים הנעימים לאוזן. ובעשרים הקומות האחרונות יספר השלישי דברים עצובים שקרו בעולם, וכך מתוך היגון ויישכח הקושי של העלייה.

החלו השלושה לעלות - בעשרים קומות הראשונות צחקו וצחקו עד שלא הרגישו קושי העלייה. בעשרים הקומות הבאות נהמו מפויטיו של חברם נעים זמירות ישראל. בעשרים קומות האחרונות נאנחו האנשים אנחות שוברות לב ודמעות היו בעיניהם, מהסיפורים העצובים ששמעו.

בהגיעם לקראת הסוף, הזדקף לפתע בעל הסיפורים העצובים ואמר: "יש עוד סיפור אחד, עצוב יותר מכל הסיפורים שסיפרתי עד כה".

"מהו?" שאלו חבריו בדריכות. "שכחתי את מפתחות הדירה למטה, ועלינו לרדת ולעלות שוב" השיב...

חיי האדם משולים לאותן קומות - בעשרים קומות הראשונות - בעשרים שנים הראשונות של חייו, צוחק הוא ומחייך. בעשרים שנים הבאות שר האדם שירים, שמח בחתונתו ובליליו הנולדים, ועשרים הקומות האחרונות הן חייו האחרונים של האדם שנחלש מאד וחווה מחלות ויגון...

והנה, כביתו סוף מגיע אל העולם העליון, מתייצב בבית דין של מעלה ומבקש להיכנס אל כסאו ואמרם לו חברי בית הדין: "אדוני הנכבד, שכחת את המפתחות למטה, עליך שוב לרדת למטה ולהתחיל הכל מהתחלה, לחיות מחדש..."

"המפתחות" הם התורה והמצוות, הם המפתח שלנו להיכנס אל ביתנו העתידי, כל אחד לפי מעלתו והשתדלותו.

שנים של חיים, של השקעה, של שמחה וצער, של דאגות וקשיים יבואו לסופם, האם יהיה בידיו את כרטיס הכניסה היקר מפז?

שננה במעט את סדר יומנו הנמוס, נקבל קבלה טובה, נמלא את היום במספר דקות של תורה, תהילים, חסד, צדקה ועוד... שלא נגיע חלילה ל"קומה השישית" כשבאמתחתינו הבלים, את העיקר השארנו למטה... **רבותי! א-ל-ו-ה הגיע. להתעורר...**

המשך 'מאמר ודעת' מעמ' 2

הצליחו להציל את הכלה ואמה יחד עם המשרתים, ולהביאם אל שפת הנהר במצב של עלפון...

אחד המשרתים, ששבה אליו רוחו בראשונה, מיהר לרוץ ולהודיע את הבשורה המרה, בדרכו פגש את אבי הכלה שלבו היה מלא דאגה על אשתו ובתו שאחרו לבוא, וישאלהו מה בפיו? ענה המשרת מתוך צער וכאב, אהה, אדוני, היניות וכל מיני הממתקים טבעו במצולות הנהר... ומה קרא עמו הוסיף לשאלו, מלבושי החתן והכלה, גם הם טבעו... צווח העשיר ושפתותיו רועדות אלא מה עם הסיף ובתי? לאחר שמשו אותן מן הנהר - השיב המשרת - התעלפן והן שוככות על שפת הנהר...

המשיר המגיד: אמנת משרת זה פתי הוא, אשר עושה מהעיקר טפל ומהטפל עיקר, הביע בראשונה את צערו על היניות והממתקים שהלכו לאיבוד, ואח"כ על המלבושים, ורק לבסוף זכר לספר על חיי האמא והכלה שנתונים בסכנה.

ברם על תורתנו הקדושה שהיא מחכימה פתי, יפלא כשהיא מדברת על חטאתו ופשעיהם של עמו ומואב, היא מזכירה תחילה "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" - לא התנהגו בדרך ארץ כלפיכם, ורק לאחר מכן מזכירה את חטאת העיקרי - "ואשר שכר עליך את בלעם לקללך", מה פישרם של דברים?

אלא, המשיר אך הממשל, בני הזוג לאחר חתונתם חזרו לבית אביה שהבטיח לזונם כל חייהם, בתנאי שיעסוק חתנו בתורה. אולם האשה שהתרגלה לפנוקים מבית אביה העשיר, דרשה מבעלה שיכלה עמה בטוילי עונג וכדומה, והוא מיאן לשמוע בקולה, והתמיד בלימודו לילות כימים. ויהי כי יציקה לו מאד והתחילה להקניטו, קצה נפשו. קם ועזב את בית חוננו, שכר לו חדר ושקד על לימודו. בימים הראשונים שלח לו חותנו ארוחתו מדי יום בימו וקווה לעשות שלום ביניהם, אולם כעבור שבועות וירחים והפיוד הלך וגדל, התחיל לחשוב לתבוע ממנו גט, ומחשש שמא ידרוש כסף רב בעד הגט...

המשך 'מאמר ודעת' בעמ' 5

רעיונות ודעת

עצור! אתה חשוד...

שח הרב ישראל למברגר: את המעשה הבא סיפר אברך על אשר אירע עמו: "הייתי בדרכי לעלות על טיסה מארה"ב לישראל. הבידוק האמריקני ידוע אמנם כקשות, אך ניתן לומר שאם אינך טיפוס טבא לעשות להם בעיות גם הם לא יעשו לך בעיות. הגעתי לשדה התעופה בזמן. הנחתי את התיק, כולל העללים על השולחן בדרך למכונת השיקוף. עברתי במתקן 'סורק הגוף' ולאחר מכן מיהרתי לחלוץ את מיטלטליי מהצד השני של המכונה, לנעול את נעליי ולחגור את חגורתי.

לפתע, העיירה אשתו את תשומת ליבי, כי התיק של עגלת התינוק שלנו נפלט ממכונת השיקוף החוצה, לשולחן החבילות החשודות. העפתי מבט לתיק ומיד קלטתי שקופסת ה'מטרנה' שנמצאת בתיק חוללה את הבעיה.

היו שם עוד כמה תיקים חשודים שנפלטו. מידי פעם ניגשה נציגת ביטחון הרימה תיק אחד ושאלה מי הבעלים. יחד איתו ניגשה לשולחן סמוך, פתחה את התיק, וידידה שהכל בסדר ושיחורה את האדם לטיסה. בדיקו כאשר הגיע תורו של התיק שלי, היא עזבה את העמדה המתנתי. ערימת התיקים 'החשודים' הלכה והצטברה, אך הנציגה פשוט נעלמה מן הזירה. הכושי שהיה אחראי כעת על מכונת השיקוף, אמר לי כי אני יכול להישאר לחוץ, ומצידו שאשאר פה עד מחר...

עד הגיעו תורי. הרימו את התיק ה'חשוד' שלי ושאלו: "של מי התיק?" לקחתי אחריות והוא ניגש איתי אל שולחן צדדי. "אין פה שום דבר חשוד, זה בסך הכל אבקת פורמולה לתינוקות", אמרתי, אך הוא לא התעניין והתעמק בתמונת השיקוף אשר ניבטה במסך שממולו. ניסיתי שוב להסביר שזה האוכל של התינוק שלי, אך ראיתי כי הוא קרא לכוחות הביטחון לבדוק גם המקרה, וכי הם חושדים בי ובחפצי. נזכרתי כי מלבד העובדה שיש כאן אבקת מטרנה, גם ארזנו אותה בחלוקה פנימית למנות - ואולי היא שבוררה חשד כלשהו. הוא הורה לי להניח את כל החפצים שלי על השולחן, ולא לגעת בכלום. ושוב הסביר לי שאני בגדר 'חשוד'.

התחננתי על נפשי שזה רק אוכל פשוט לתינוק, אך הם לא האמינו לי. הם הודיעו לי כי הם הולכים לערוך בדיקות מחשדות. ואכן כך היה. בעודי לחוץ לא לספספ את הטיסה, הונכסתי לחדר עם כל חפצי, כשמלונם אותי אנשי בידוק הבוסד הורה לי לעמוד זקוף, והשניים החלו לערוך בדיקות חיצוניות, אך פרטניות להחריד. לא היה גרגיר שהם לא הוציאו לי מהבגד. הסתיים הבידוק. לפתע הגיע מומחה עם מזוודת 'ג'יימס בונד', והחל לעשות לאבקה האומללה 'ארבע מיתות בית דין'. כאשר השתכנע שאכן לא מדובר בסם המוות, הפך לאנושי ופיתגניח את הטיסה. אמר שההליך שלו יסתיים בתוך שתי דקות.

לאחר מכן, נרגעתי וחשבתי: "מה לי ולצרה הזאת? כמה וכמה פעמים סתתי, והכל הלך למישרין, אז מה קרה הפעם שהעסק הסתבך? מדוע רק הפעם ערכו עליי כל כך הרבה בדיקות והאמינו לי, בעוד שבפעמים הקודמות הכל עבר למישרין?"

ואז זה היתה בי המסר הבא: "בטיסות הקודמות גם לקחתי 'מטרנה', אך אז זכרתי לעשות דבר פשוט: לפני שהגעתי למכונת השיקוף הצגתי את המטרנה לראווה, והודעתי לנציג הביטחון שאני מעלה איתי למטוס 'פורמולה לתינוקות'. תמיד פשפשו הבוסדים באבקה - לעיתים גם ערכו לה בדיקה כימית מהירה - אך בזה הסתיים העניין.

אך מה קרה הפעם...? הפעם ניסיתי להסתיר. תחבתי את המטרנה לעומק התיק - ולא סיפרתי כלום.

ככה?!" מכסה פשעו לי יצילתי!" (משלי כח, ג') - כעת אעבור תהליך מתיש, עד לחקר האמת!...

אז מה באמת העצה? ממשיך הפסוק ואומר: "ומודה ועוזב ירוחם", מי שמגיע לפני רגע הבדיקה ואומר גלוי: "יש לי מטרנה" - אני לא בסדר... "טעייתו" יש לי בעיה ועבירות כאלו... ואני עובד על עבירה אחת ומנסה לשפר אותה... - אז מעבירים אותו בקלות לחיים טובים ולשלום.

בעוד ימים מעטים נעמדו בראש השנה מול 'מכונת השיקוף' של הקב"ה, שם יבדקו את כל המעשים והמחשבות שלנו.

נדע לנו, כי ככל שננסה להסתיר 'אבקה חשודה', זה פשוט לא יצליח.

ה'סליחות' שהתחלנו לומר במצאי שבת הם השולחן שלפני מכונת השיקוף. זה הזמן להניח הכל על השולחן... הקב"ה מוחל וסולח, ורוצה שגם אם לא נצליח לתקן הכל עד לבדיקה בראש השנה, לפחות נעמוד ונודה שאנחנו יושרים ונאמנים לעובד את הרע, לפחות נודה באשמה ונותרט, נעשה חשבון נפש ונפרט את החטא, וכך נזכה לרחמים.

המשך 'דעת ומחשבה' מעמ' 1

שבשעה שהגושגו לפני הבחורים כסות תה, נגיפה אותם סוכר על המפה, ואותו בזמן טבל אצבעו בסוכר וליקקה, ואכן כך היה, לימים נפתח חסור רב בעיירה ובהמשך הזמן עזב את הרבנות ונהיה עורך דין, בתקופה מאוחרת יותר התפרסם שמו בעיתונות כמי שנשפט על זיופים, והושב בבית הסוהר, וזהו אשר למדנו, חסרון מועט בדרך ארץ, תוצאותיו מי ישורנו, נתחזק נא בתוך ביתנו ונתנן את בנינו להלך בדרך אבותינו מתוך כבוד לזולת ודרך ארץ.